

**You have downloaded a document from
RE-BUS
repository of the University of Silesia in Katowice**

Title: Od redakcji

Author: Andrzej Polak, Monika Karwacka

Citation style: Polak Andrzej, Karwacka Monika. (2016). Od redakcji. W: A. Polak, M. Karwacka (red.), "Fantastyka w literaturach słowiańskich : idee, koncepty, gatunki" (S. 7-9). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Od redakcji

Praca stanowi kontynuację tomu *Fantastyka rosyjska dawniej i dziś*, zainicjowanego przed kilku laty przez grono rusycystów z Uniwersytetu Śląskiego. *Fantastyka w literaturach słowiańskich. Idee, koncepty, gatunki* poświęcona jest najpopularniejszemu gatunkom i zjawiskom występującym w obrębie fantastyki słowiańskiej – przede wszystkim polskiej i rosyjskiej. Choć książka skierowana jest głównie do badaczy literatury, to z pewnością zaciekawi każdego miłośnika fantastyki. Zainteresowany czytelnik znajdzie w niej artykuły badaczy polskich, rosyjskich i ukraińskich, dotyczące rozmaitych aspektów omawianego fenomenu. W swoich tekstach wskazują oni na współzależność odmian gatunkowych, obecnych w polskiej i rosyjskojęzycznej fantastyce od końca lat 70. minionego stulecia. Analizują zagadnienia dotyczące historiozofii, współtworzące literaturę fantastycznonaukową. Raz jeszcze powracają do przeżywającego kolejny renesans gatunku antyutopii (tudzież dystopii). Jedna z autorek analizuje osobliwości „wewnętrznej fantastyki” Stefana Grabińskiego, twórczości inspirowanej takimi myślicielami, jak Platon, Henri Bergson czy William James. Inna prezentuje motywy wampiryczne w dziełach współczesnych rosyjskich fantastów. Uwagę badaczy przyciągają próby wykreowania rosyjskiej idei narodowej oraz systemu wartości, który gwarantowałby elementarne

poczucie sprawiedliwości – problem ten podejmuje w swoich utworach Oleg Diwow. Podobne zagadnienie porusza artykuł rozpatrujący historię alternatywną Pawła Krusanowa w kontekście rosyjskich pragnień imperialnych. Kwestia ta interesuje wielu rosyjskich fantastów, których teksty współtworzą odrębną całość, tzw. fantastykę imperialną. Artykuł poświęcony genderowej specyfice cyklu współczesnej ukraińskiej pisarki Oksany Pankiejewy pozwala stwierdzić, że problematyka gender podporządkowuje sobie artystyczny system omawianych utworów. Kolejny relacjonuje działalność wielce zasłużonego dla fantastyki rosyjskiej almanachu „Полдень. XXI век”, którego założyciel – Boris Strugacki – promował i wspierał liczne grono fantastów – nie tylko w Rosji. Jeszcze inny podejmuje polemikę z badaczami po raz kolejny obwieszczającymi śmierć „twardej fantastyki naukowej”. Młode polskie badaczki interesuje motyw przemiany we współczesnej rosyjskiej literaturze grozy (na przykładzie utworów Olega Diwowa i Dmitrija Suslina), motywy kojarzone z syberyjskim szamaństwem (w dziełach polskich fantastów – Mai Lidii Kossakowskiej i Jarosława Grzędowicza), związki literatury fantasy z wierzeniami dawnych Słowian (w *Trylogii husyckiej* Andrzeja Sapkowskiego), zależności pomiędzy literaturą fantasy, magią a kryminałem i powieścią detektywistyczną. Ostatni tekst traktuje o cieszącym się dużym zainteresowaniem projekcie Uniwersum Metro 2033. Niewykluczone, że jego korzenie tkwią w słowiańskiej fascynacji postapokaliptyką. Osoby zainteresowane fantastyką znajdą w niniejszym tomie informacje, które, z jednej strony, wzbogacą ich wiedzę na temat interesującego wycinka literatury współczesnej, z drugiej zaś, staną się impulsem do kolejnych, pasjonujących lektur.

Monika Karwacka
Andrzej Polak